Год II | Серада, 18 студня 1922 г. | № 11 (20)

РАНІЦА

штодзенная грамадзкая, палітычная і літэратурная газэта

АДРЭС РЭДАКЦЫІ і КАНТОРЫ:
Вільня, Вострабрамская № 4, „Hotel Szlachecki“ пак. № 2.
Рэдакцыя адчыняна што дня, апрача сьвят, ад 11 да 1 і ад 5 да 7 гадз.

Цана нумару 20 марак.
Падпіска на 1 мес. . . 400 марак.
З перасылкай 1 „ . . 500 „
За граніцай ў два разы даражэй.

ЦАНА АБВЕСТАК:
За адзін радок звычайнага друку на 1 стр.—60 м.
ў тэксьце . . . . 75 м.
за тэкстам . . . . 40 м.
Для шукаючых працы на 10 прац. таней.

Вільня, 18 Студня 1922 г.

Тэлегрема з Жэневы паведаміла рэзалюцыю, прынятую Лігай Народаў па Віленскаму пытаньню.

Рэзалюцыя, прымаючы пад увагу пратэст Ковенскай Літвы, заяўляе, што Ліга Народаў ня можа ў апрочцы, перэданай ёй дзеля разгляду адным з членаў Лігі, прыняць такую пастанову, якая выйшла бы з рамак заінтэрэсованых старон, бяз згоды абудвых заінтэрэсованых старон. Прадстаўнік Літвы—як і можна была чакаць, на гэтую заяву выразіў здаваленьне і сказаў, што Літва жадае, каб Віленскае пытаньне была перэдана на дазвол міжнарадоваму трыбуналу, ці арбітражу.

Прадстаўніком Польшчы рэзалюцыя Лігі Народаў была прадстаўлена Польскаму Ураду.

І вось 13 студня ў Варшаве сабралася спэцыяльная саймовая камісія па Віленскаму пытаньню, на якой міністар заграпічных справаў п. Скірмунт зрабіў заяву аб тым, што выбары ў Віленскі Сойм прайшлі ў поўным парадку, бяз даўленьня на выбаршчыкаў, і што праўдзівая большасьць насяленьня выказала свае жаданьне.

Гаворучы аб адносінах вялікіх дзяржаў да выбароў, п. Скірмунт падкрэсьліў, што выбары ў Сойм ня вызвалі міжнародавых пратэстаў, апроч літоўскага, але вызвалі ўвагі, скіраваныя да Польскага Ураду.

Напрыклад, Францускі Урад у нёс заяву, што прастая анэксыя Віленшчыны з'явілася бы апаснай палітыкай ў той час, калі аўтаномія Сярэдняй Літвы дала бы мажэбнасьць зрабіць згоду з Ковенскай Літвой ў будучыне. Прадстаўнік Англіі зрабіў паведамленьне, што ён не дае веры, што ў выбарах прыме учасьце большасьць насяленьня і прасьцярагаў проці далучэньня Віленшчыны да Польшчы. Прадстаўнік італьянскі выказаў, што якую-бы пастанову ня зрабіў Віленскі Сойм, Польшча ўсё роўна не павінна рабіць рэшучага крока. Сам п. Скірмунт пазыцыю Польскага Ураду апрадзяліў гэтак: развязаньне Віленскага пытаньня павінна быць у тым сэнсу, каб у будучыне была бы мажэбна згода з Коўнай, не гледзючы на тое, што ў цяперашні час такое згаджэньне не мажэбна. Канерэтна, п. Скірмунт заявіў, што ў данны момант мажэбна развязаньне Віленскага пытаньня пуцём далучэньня Сярэдняй Літвы да Польшчы па прынцыпу аўтаноміі, але гэтае далучэньне павінна быць цесным.

Пасьля гэтай заявы Рада Міністраў даручыла міністру ўнутрэніх справаў, апрацаваць закон аб далучэньні Сярэдняй Літвы, як праэкт Польскага Ураду, які будзе прадстаўлен дэлэгацыі Віленскага Сойму.

З усяго гэтага відаць, што ня гледзячы на пратэсты Ковенскай Літвы і выпады невялічкых груп жыхароў Срадкавай Літвы—віленскіх жыдоў, беларускай групы Віленскага Нацыян. Камітэту, беларускіх эсэраў, якія знаходзяцца пад уплывам габінэту п. Ластоўскага і часткі літоўцаў, пытане аб лёсе Віленшчыны ў хуткім часе будзе развязана і пры гэтым развязана так, як хоча большасьць насяленьня і як вымагаюць інтэрэсы беларускага народу.

Ворагі далучэньня Срадковай Літвы да Польшчы мелі пэўную надзею скарыстаць цемнату беларускага народу і яго палітычную несьвядомасьць, але абмыліліся. Народ не паверыў ні агітатарам п. Ластоўскага ні газэтам „Віл. Нац. Кам.“, якія вялі ўвесь час варожую кампанію проці выбароў ў Віленскі Сойм... Беларускі народ усей сваей масай пайшоў да выбарных урнаў і выбраў прадстаўнікоў ў Сойм. Гэтым ён паказаў, што не такі ўжо ён цёмны, не такі несьвядомы, каб можна была-бы лёгка яго ашукаць.

◆◆◆◆

ТЭЛЕГРАМЫ.

Весткі з Саўдэпіі.

МАСКВА 17. I (А. В.) Бальшавікі паведамляюць, што ў Чарнігародзкім вокрузе, Саратаўскай губэрні за месяц лістапад памярло з голаду 2210 чалавек, апроч таго захварэла 1151 ч.

У Балашоўскім павеце той-жа губэрні ў Юрачане з 3000 жыхароў пазасталося толькі 850.

ХАРКАЎ 17. I(А. В.) Як паведамляюць бальшавікі, ў склад новаго Украінскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту ўвайшло 20 проц. бэспартыйных.

МЕНСК 17. I (А. В.) Апублікавана распараджэньне, забараняючае вываз жыўнасьці за мяжы савецкай Беларусі да заканчэньня збору прадналога.

МАСКВА 17. I(А. В,) Па афіцыяльным данным, Амэрыканскі Камітэт помачы, атрымаў за тры месяцы сваей працы каля 1.070.306 пудоў жыўнасьці.

МАСКВА 17. I (А. В.) Згодна з апошнім распараджэньнем жалезнадарожных ўладаў, новае зьмяньшэня штатаў жалезнадарожных служачых адносіцца да 1.783.308 чалавек.

ЛЕНДЫН. 17.1. (А. В.) „Erening Standart“ паведамляе, што новае спатканьне Лёйд-Джорджа з Брыанам будзе праз 14 дзён ў Лёндыне.

ПАРЫЖ. 17.1. (А. В.) Пуанкарэ дамагаецца зрабіць ў цяперашней гаранцыйнай ўмове вось якія зьмены: 1) запэўніць аднаўленьне ўмовы праз 10 г. 2) хаўруснае апрацаваньне генэральнымі штабамі мабілізацыйных плянаў, 3) запаўненьне хаўруснай англа-францускай інтэрвэнцыі ў выпадку нападзеньня немцаў на Польшчу.

ПАРЫЖ. 17.1. (А. В.) Розьніца паглядаў Пуанкарэ і Лёйд-Джорджа ў тым, што Лёйд-Джордж апіраецца на плян адбудовы Эўропы пры помачы немцаў, а Пуанкарэ - пры помачы Польшчы, Чэхаславіі, Румыніі і Югаславіі.

ПАРЫЖ 17. I. (А. В.) Паведамляюць, што сябры новага французскага габінэту вельмі прыхільны да Польшчы.

ЛЕНДЫН 17. I. (А. В.) Пасьля надварота Лёйда-Джорджа да Лёндыну, ангельскі міністэрыўм, па заграпічных справах будзе разглядаць гэтакія пункты: 1) заключэньне саюзу з Францыяй, 2) прызнаньне ўмовы, якая будзе зроблена на будучэй Генуенскай канфэрэнцыі, за першы крок у дамаганьнях рэканструкцыі Еўропы, 3) стварэньне новай сувязі народаў, маючэй у сабе Амэрыку, Маскоўшчыну і Нямеччыну.

РЫГА 17. I. (А, В.) Нямецка-латышскія перагаворы па адшкадаваньню за пастой немцаў на тэрыторыі цяперашней Латвіі зацягнуліся, бо немцы згаджаюцца заплаціць адшкадаваньня толькі за час ад 1 лістапада 1918 г., а латышы дамагаюцца адшкадаваньня за ўвесь час, лічучы з таго момэнту, як немцы ўступілі на іх зямлю.

РЫГА 17. I. (А. В.) Старшыня міністраў Мэйеровіч заявіў, што латышскі бюджэт ў гэтым годзе непрацарцыянакьна вялік: 9½ мільярдаў, калі ўсяго ў стране пушчана ў абег 2 с пал. мільярда латышскіх рублёў. Выпуск новых грошаў пагражае гаспадарству катастрофай, дзеля чаго трэба быць вельмі асьцярожнымі.

РЫГА 17. I. (А. В.) Даўгі Латвіі ў цяперашні момант раўны 51 с пал. мільёнам залатых рублёў, з іх 51 мільён. даўгоў заграпічных і толькі паўмільёна ўнутранніх.

КАТАВІЦЫ 17. I. (А. В.) „Gazeta Robotnicza“ паведамляе з Рацібожа, што паўднёвая група войскаў пад правадырствам маёра Бауэншыльда ад некалькі дзён стаіць на пагатове. У зьвязку з гэтым ходзяць пагалоскі аб новым нямецкім бунце.

ЛОДЗЬ 17. I. (А. В.) Ужо два дні ў Лодзі жыве Савецкая гандлёвая місыя пад правадырствам Горчакова. Мэта місыі — навязаньне прамысловых адносін. Місыя аглядала лодзінскіе фабрыкі і рабіла канфэрэнцыі з лодзінскімі прамыслоўцамі.

Да тых часоў умовы яшчэ ня зроблены. Выясьняецца, што ўсялякія заказы будуць аплачывацца польскімі маркамі. Місыя апрача сукеных і паперовых вырабаў шукае хімічных і мэталічных вырабаў.

◆◆◆◆

Жах у Баранавічах.

(Ліст у рэдакцыю.)

У газэтах вельмі многа пісалася аб марным лёсе ўцекачаў, варочаючых з Саўдэпіі, аб усіх мытарствах, якія церпяць ні ў чым не павінныя людзі, аб цеснаце ў бараках, холадзе, заразных хваробах і вялізарнай сьмяртэльнасьці...

Але запраўднасьць перавышае ўсе апісаньня:

Напрыклад 13 студня ў Барановічы с Саўдэпіі прыбылі два цягнікі з уцекачамі, сярод каторых нашлося балей як 50 чалавек хворых плямістым тыфусам... І ніхто па дарозе не звярнуў увагі на тое, што хворыя едуць у адных вагонах з здаровымі паміраюць без дагляду без доктара і медзікамэнтаў.

Па дарозе з Каласова ў Барановічы памерла 12 чалавек.

Уся служба польскага санітарнага цягніка, прывёзшага хворых уцекачоў, зварочаючыхся на родзіну, захварэла тыфусам. Усе бальніцы у Баранавічах запоўнены хворымі ўцекачамі. Хворых, знайдзеных у цягніку 13 студня памесьцілі на вакзале...

Да й тых, што прыезжаюць здаровымі, так сама чакае хвароба і сьмерць. Бо большая іх частка ня мае цёплага

адзеньня, ня мае грошаў, каб купіць самае патрэбнае для жыцьця.

Бальшавікі па дарозе адбіраюць усё, застаўляя ўцекачом адны лахманы...

Некатарыя уцекачы ад бяды і нядолі робяцца няпрытомнымі. Ніхто ня можа даць сабе рады. Большасьць выбіўшыся з сілы, пацерала ўселякую надзею на палепшэньне жыцьця...

Няужо-ж слёзы і стогны гэтых нешчасных людзей, нашых братоў, не дасягн[illegible] да вуха тых, хто мае свой кут, [illegible] патрэбнае для добрага жыцьця? Няу[illegible]цекачом застаецца толькі адно — бе[illegible]асу л[illegible]ыцца ў чорную зямлю?

Хай шчасьлівыя ўспомняць нешчасных і працягнуць ім брацкую руку дапамогі.

Уцякач.

Навіны у тры радкі.

Савецкая прэса паведамляе аб усіленьні паўстанчаскіх акцыі атрадаў Антонава ў Тамбоўскай, Саратаўскай і Царыцынскай губэрнях. Атрады папаўняюцца галоднымі сялянамі. Антонаўцы забіраюць савецкіх служачых і чэкістаў, грабяць ссыпные пункты і застанавліваюць цягнікі з харчамі.

Сувязью Всемедікосантруд у Саўдэпіі выпрацаваны тарыфныя стаўкі для дактароў 990 тысяч руб. і для курьераў 300 тысяч.

У Унівэрсытэтах нямецкіх у гэтым гаду значна павысіўся лік студэнтаў. Напрыклад у Бэрліне ў гэтым гаду 11 тыс. студэнтаў, а ў 1921 г. была 10 тысячаў. Да вайны у Бэрлінскім унівэрсытэце лічылася 15 тыс.

У Рэспубліцэ Кіргізскай галадуюць 1600 тысячаў людзей. Савецкі урад дае дапамогу толькі 45 тысячам.

Па афіцыяльным савецкім данным, на Украіне собрана продналогу балей як 61 міл. пуд. збожжа.

Савет Народных Камісараў у Саўдэпіі зацьвярдзіў умову з нямецкай фірмай „Union" на конта арганізацыі паветранай камунікацыі паміж Масквой і Бэрлінам.

На Варшаўскім рынку тэндэнцыя зніжэньня цаны на скуры. Конскія скуры цяпер каштуюць ад 6400 да 7000 мар., цялячыя па 500—550 за кд., быдла па 380 за кд.

Армія Прыморскай Обласьці ідзе ўпярод. Чырвоная армія адступае бальшавікі эвакуіруюць Благавешчэнск.

З Латвіі паведамляюць, што Савецкі ўрад патрэбаваў выдаленьня з Фінляндыі 90 беларусаў, якія падгатаўляюць на вясну антысавецкае паўстаньне ў Меншчыне.

Бальшавікі ў Меншчыне лішылі пайка 100 польскіх вучыцялёў і 650 дзяцей, нібы та за тое, што яны атказаліся хадзіць у бальшавіцкія школы.

У Саўдэпіі лік інтэрнаваных у савецкіх канцэнтрацыйных лагерах дасягае 850 тысячаў.

Весткі з Варшавы.

На запытаньня, ці будзе залічывацца ў арміі генэрала Балаховіча, як служба ў Польскай арміі — Вайсковы Урад—як паведамляе „Мом." адказаў, што служба і баявыя адзнакі, атрыманыя ў арміі генэрала Булак-Балаховіча, ня могуць быць прызнаны Польскай арміяй.

ХРОНІКА.

Прыватны ламбард.

У Вільні арганізавалася спулка пад фірмай „Dhale" дзеля адкрыцьця ў горадзе прыватнага ламбарда.

Аўтамабільны транспарт.

У Вільні арганізавалася аўта-транспартнае таварыства пад назвай „Меркуры". Таварыства мае мэту пусьціць па гораду аўтамабілі легкія і таваровыя, якія будуць курсіраваць і ў прыгарадных мейсцох.

Рэгістрацыя уцекачоў.

Усе прыбываючыя з Саўдэпіі уцекачы—згодна распараджэньню п. Старосты павінны ў працягу 21 дня з'яўляцца праз кожные 5 днёў для медзіцынскага агляду і дэзынфэкцыі ў бежанскае праўленьне (Садовая вул. № 25), дзе яны будуць атрымываць пасьведчаньня.

Гэтае пасьведчаньне прадстаўляецца ў паліцэйскае праўленьне (Дамініканскя № 3), дзе уцекачом будзе выдавацца рэгістрацыйная картка, даючая права на жыцьцё ў Вільні ў працягу аднаго месяца.

Палескія Успаміны.

(Маленькія абразкі.)

8. Затануўшая званіца.

„Ведаеш, што Дзяргач, ціха пачаў гаманіць Міхась, „ці ведаеш ты тую лягенду, якая ходзе тутака паміж жыхароў пра затануўшую званіцу"?

— „Не, ня ведаю", адказаў я, раптам адарваны ад сваіх думак.

— „Ну дык ось слухай...

Калі нашую старонку пакрывалі глухія гушчары лесу, калі кожны гаспадар жыў асобна, ня так як цяпер, дык ось у гэтага берага, як раз проці нас, калі яшчэ ня было ў гэтым канцы возера, нейкі князь, кажуць Радзівіл, задумаў будаваць царкву.

Раней ўсяго работнікі збудавалі званіцу. Запягнулі на яе вялікі звон і ось князь казаў зазваніць. Ён хацеў паслухаць, ці добры гук у гэтым звоне. Было гэта, як кажуць, сярод глухой ночы, як раз у поўнач.

А трэба сказаць, што ў гэты час возера сярдзіта шумела і хвалі хадзілі па ім вялікія.

Сабралося шмат знаёмых князя, каб паслухаць гук звона...

Прагудзеў першы гук, паплыў над лесамі, возерам далёка, далёка..

Ад гуку яго прачнуліся ад сну птушкі, спужаліся зьверы; прыслухаліся да яго нават далекія жыхары...

Звон гудзеў...

Здаволены князь узьлез на званіцу, каб самаму папрабаваць званіць і ось толькі ўзяўся ён за вяроўку, якая была прывязана да біла, і ўдарыў першы раз, як дрогнула зямля і ўсё, што была на ей і наўкола, правалілася няведама куды, і ўсё гэта мейсьца заліла вада.

Шмат людзей кажуць, што і цяпер на начы іншыя людзі чуюць як гудзіць звон дзесь падвадой.

Дзеля таго і маець гэта возера ў гэтым мейсцы нейкую асаблівую форму, быццам дадатак да рэшты возера.

— „Мяне бярэ страх"! сказала Ганна, тулючысь да брата...

— „Чаго там"—адказаў ён і зноў мы змоўклі.

Дык калі ты ёсь там, вялікі звон, дык хутчэй прагудзі! Хай ўчуюць цябе. Зноў, хай зноў ўзбудзіш ты гукам сваім птушак уначы, мо да іх прыстануць цяпер і жыхары маей старонкі!

Прагудзі хутчэй таемны звон!

Плешчуць хвалі, шапоча сітняг і чую я, як быццам дзесь ўжо пачаў гудзець цудоўны звон... Усё мацней і мацней...

Яму адазваўся лес, загудзеў і панёсься, будзючы ўсіх адсну...

„Гэй, ўставайце браточкі"! Чулася ў гуку гэтым...

Ночка прайшла...

Зорка раніцы зайграла, хутка ўзайдзе сонца, разгоне мары начы!

Дык чакайце людзі!..

Прыслухівайцеся чутка ўначы, ці ня пачаў ўжо гудзець звон!..

Дзяргач.

9. Граза.

Хутка прыйшла ночка.

Загарэлася неба і праз хвілю праменьня сонца пагналі летні туман у гушчар лесу дзе ён і згінуў сярод галін дзераў.

— „Добры будзе дзянёк"! глянуўшы на неба сказаў Міхась: „цяпер добра была бы трохі заснуць," скончыў ён гутарку, устаючы з мейсца...

„Ды чаго там, лажыцеся, а я пайду да хаты," сказала Ганна: „А пасьля пад вечар я прыду ды вам есьць прынясу... Дык бывайце здаровенькія! Глядзіце, не пажанецеся тутака!" пагразіла яна нам рукой і хутка схавалася ў гушчары лесу.

— „Ня зьбіся з дарогі!" крыкнуў ей Міхась у след.

— „Давай, сябра, пасьпімо! зьвярнуўся Міхась да мяне".

— „Па мне можна," Згадзіўся я.

— „Дык трэба нам паспаць добра, ды на мягкім," сказаў Міхась, падмаргаваючы, „Ось для гэтага, давай, сябра, аір ламаць!

Мы дружна прынялісья за працу і ня аглядзеліся, як наламалі шмат аіру, на якім расьцягнуліся і ня пасьпелі агледзецца, як заснулі.

Скрозь сон я чуў сонца моцна пякло, але сон браў свае...

Ня памятаю, ці доўга мы спалі, як раптам мяне разбудзіў нейкі удар па галаве. Я адчыніў вочы. Што за праява? Хтось накрыў нас целай купай галін.

— „Гэй, хто там? раздаўся голас Міхася. Мусіць і яго так сам разбудзіў удар галін вольхі.

Мы выбраліся з пад галін і зьдзіўлена паглядзелі адзін на аднаго.

Была цямно. Вецер гудзеў...

— Ось яно што! Шчасьліва абайшлося! глянуўшы на мяне, сказаў Міхась Глядзі, сябра, гэта вецер зваліў на нас тую вялікую вольху, пад якой мы варылі вуху.

— „Добра што зачапіла толькі галінамі... Мусіць моцна мы спалі, калі ня чулі, як паднялася бура...

Неба была пакрыта цемнымі хмарамі, вецер хістаў і рваў галіны, лісьця з дзеравоў, высока паднімаў іх у гару і кідаў у хвалі вады, якія гарамі йшлі адна за аднэй і з ярасьцю кідаліся на бераг...

Гнуўся да самай вады зялёный сітняк... Вось сьціх вецер на хвілю... Як нажом рэзанула маланка хмары па небу, і моцны удар перуна пракаціўся, патрасаючы здаецца ўсю зямлю...

Закапалі вялікія кроплі дажджу раней рэдка зашлёпалі па вадзе і ствалох дзеравоў, а потым раптам, быццам хтось адкрыў якуюсь заслону, парашкаджаўшую дажджу, і той паліў як з вядра...

— „Хавайся!" пасьпеў мне крыкнуць Міхась, як згінула маланка і грукнуў такі удар пяруна, што аж вушох зашумела...

Гуляла бура! Станаў лес пад напорам ветра, ламаліся галіны, сыпаліся градам лісьця...

Ня было зьлітаваньня! Усё мацней і мацней удары пяруна, сьвяркаюць маланкі адна за аднэй... Равуць хвалі зьбіваюць пену... Здаецца хочуць яны наляцець, затапіць зялёны лес, які быццам брові насупіў, і граза гудзіць ім у адпаведзь...

А над імі бушуе чорнае неба, хлешча дождж...

Гуляй мацней бура! Пануй над небам, лесамі і вадой!

Хай, хто трус, хаваецца хутчэй! Хто моцны-выхадзі! Чуваць у вое ветру вызаў...

— „Гэй, сябры!" Сюды на дапамогу!

Хай маланкі зьяюць, грахоча пярун! Хай сьмерць навукола пануе! Ня страшна нам! Мы вызаў прынялі! Гудзець яму у вочы, гледзячы лес...

Ідзе бойка...

Плача здрасаваны, заліты вадой, сітняг...

— „Трымайся, сябра!" лес яму гудзіць...

Грахоча пярун, трашчаць дубы, бярозы, сосны, вольхі.

Хутка пройдзе бура... Зноў узыйдзе сонца і лячыць тады будзе свае раны сітняг і стары лес...

Вось слабей грахоча пярун, сьціх дождж. Вецер пагнаў далей цемныя, агнём багатыя, хмары. Вось блеснулі праменьня—зноў засьмеялася сонца, і іграючы тысячамі агнёў у краплях дажджу на лісьцях галін.

Сціхла бура.

Мы, змокшыя да касьцей, пайшлі да хаты, скрозь паціху ужо гудзеўшы лес...

Смеялася сонца. Птушкі наўкола зноў вясёла сьпявалі...

Дзяргач.

Стэнаграма З'езду Заходняй Беларусі.

(Глядзі з 1 да 17 № „Раніца".)

Старшыня: Хто жадае сказаць за рэзалюцыю?

Сасіноўскі: Ніхто ня можа нічога сказаць супраці такой сьвятой справы, як школьная, бо гэтая справа ёсьць, для нас усё, гэта наш фундамант. Я толькі хачу дадаць у рэзалюцыі, каб усе вучыцялі не зьвярталіся да інспэктараў, а каб пры кожнай інспэкцыі быў наш беларускі інструктар, незалежны ад інспэктара, падуладны толькі сваім вышэйшым установам да каторых павінны зьвяртацца вучыцелі — беларусы.

Сьцяпура: (проці даклада.) У выстаўленую асьветнай камісіяй рэзалюцыю, я хацеўбы ўнесьці некаторыя папраўкі. Я бы хацеў, каб беларускае вучыцельства не было цалкам падпарадкавана польскай адміністрацыі, бо мы на горкай практыцэ пераканаліся якія зьдзекі тварыліся над беларускай школай, калі яна залежала ад Польскай Улады. Перш на перш, яны называлі нашу мову хамскаю дык далей ужо усё само сабою зразумела, як яны маглі спрыяць нашым школам.

А школа для нас беларусаў — гэта усё і я прапаную дамагацца проста поўнай школьнай аўтаноміі.

Старшыня: (Віцэ старшыня Паўлюкевіч). Дзеля таго, што гэтая рэзалюцыя вельмі важная і што ў ёй закранута шмат параграфаў, дык я прасіў-бы прадстаўніка камітэту выясніць гэтае пытаньне.

Аляксюк: Мы тры разы вялі ў гэтай справе гутарку са старшыней Польскага Ураду п. Панікоўскім. Мы паставілі катэгорычнае вымаганьне польскай уладзе, аб аўтаноміі нашай беларускай школы, але нам у гэтым адмовілі. Воляй ня воляй прыходзіцца згадзіцца з абставінамі часу. Мы ня выракаемся аўтаноміі і ня толькі школьнай, а і аўтаноміі Беларусі.

Але такая рэч, як аўтаномія, хацябы школы, можа быць дана ня Урадам, а толькі найвышэйшым дзяржаўным органам Соймам, — а цяперашні Польскі Сойм па свайму складу такі, што не дасьць нам гэтай аўтаноміі. Мы спадзяёмся, што скора і нашы прадстаўнікі будуць у Сойме—тагды з нашым голасам будуць лічыцца і тагды толькі можна будзе нечага важнага дамагацца.

Пакуль што трэба браць тое, што можна ўзяць. Трэба толькі, каб аб усім, што робіцца на мяйсцох дрэннага — даводзілася да ведама вышэйшай улады — дзеля гэтага прысылайце ўсе матэрялы ў Цэнтральны Камітэт Краёвай Сувязі.

Цяперака, інструктары будуць назначаны ад нашых вышэйшых устноў раз'ездные. З імі школьныя інспэктары будуць лічыцца і няма патрэбы, каб пры кожным інспэктары сядзеў і наш інстрктар.

Мы парашылі адкрыць 5-ці месяцныя курсы для вучыцялёў. На гэтых курсах будуць праходзіць і польскую мову. Хто скончыць гэтыя курсы, таго ўжо ня пашлюць у Кракаў. Трэба, каб усе беларускія вучыцелі зарэгістрыраваліся. Мы выпусьцімо анкетныя лісты і даведаемся колькі ў нас вучыцелёў.

(Далей будзе).

Абвестка.

Згублена

20 сьнежня 1921 году засьведчэньне на імя паручніка Гузнея Якуба, выданае праз Dowudztwo Odozu internowanych w Dorohusku za Nr. 100 od 18 maja 1921 roku.

Знайшоўшага прашу вярнуць у Рэдакцыю.

Рэдактар-Выдавец: Вацлаў Адамовіч

Друкарня „Друк" Субач 2.